

Jeugdhulpgebruik en de inzet van actieve wijkteams

In dit onderzoek brengen we het jeugdhulpgebruik van jongeren van verschillende inkomensposities en migratieachtergronden per gemeentelijke type aanpak in kaart. We zetten hierbij het gebruik binnen gemeenten met een actieve wijkteamaanpak af tegen het gebruik binnen gemeenten met een andere aanpak. Een actieve wijkteamaanpak kan voor moeilijk bereikbare groepen belemmeringen verminderen zoals institutioneel wantrouwen, een gebrek aan kennis van het Nederlandse zorgsysteem en culturele en taalbarrières.

Het gebruik van jeugdhulp door jongeren met ouders uit de laagste inkomenspositie en jongeren met een migratieachtergrond is sterker gestegen in gemeenten met een actieve wijkteamaanpak. Deze sterkere groei wordt deels verklaard door een hogere instroom.

CPB Notitie

Cécile Magnée, Luc Benda

november 2021

Samenvatting

Sinds de decentralisatie werken veel gemeenten met wijkteams. Een deel van deze gemeenten werkt met wijkteams met enkel een loket- en verwijzfunctie, het andere deel werkt met wijkteams die actief opereren in de lokale gemeenschap. Deze laatstgenoemde wijkteams werken vaak integraal, voeren zelf (een deel van) de behandelingen uit en kunnen actief verborgen zorgvragen opsporen. We refereren in het vervolg van deze notitie aan deze wijkteams met de term ‘actieve wijkteams’. De verwachting bij de start van de decentralisatie was dat de inzet van deze actieve wijkteams problemen eerder kunnen opsporen en oplossen met lichtere hulp.

Een actieve wijkteamaanpak kan de nodige drempels tot het ontvangen van jeugdhulp weghalen. Zo kunnen hulpverleners die actief in de wijk opereren jongeren van ouders met lage inkomens en jongeren met een migratieachtergrond beter bereiken. Een actieve wijkteamaanpak kan voor deze groepen belemmeringen zoals institutioneel wantrouwen, een gebrek aan kennis van het Nederlandse zorgsysteem en culturele en taalbarrières verminderen. De verwachting is dat met name het gebruik van jongeren die veel van deze belemmeringen ondervinden, zal toenemen in gemeenten met een actieve wijkteamaanpak.

In dit onderzoek brengen we het jeugdhulpgebruik van jongeren van verschillende inkomensposities en migratieachtergronden per gemeentelijke type aanpak in kaart. We zetten hierbij het gebruik binnen gemeenten met een actieve wijkteamaanpak af tegen het gebruik binnen gemeenten met een andere aanpak. Vervolgens bekijken we ook de instroomcijfers per gemeentelijke aanpak, om zo een beeld te krijgen of verschillen in gebruik gedreven worden door verschillen in het bereik van bepaalde groepen.

Het gebruik van jeugdhulp van jongeren uit de laagste inkomensgroep is sterker gestegen in gemeenten met een actieve wijkteamaanpak dan in gemeenten met een andere aanpak. In beide gemeentelijke aanpakken zien we hoe lager de inkomenspositie, des te hoger het gebruik van en de groei in jeugdhulpgebruik. Het absolute gebruik en de groei in gebruik van de hogere-inkomensgroepen is vergelijkbaar tussen gemeentelijke aanpakken. De groei wordt deels verklaard door een hogere instroom.

Het gebruik van jeugdhulp van jongeren met een migratieachtergrond is hoger en sterker gestegen in gemeenten met een actieve wijkteamaanpak dan in gemeenten zonder actieve wijkteamaanpak. Binnen actieve wijkteamgemeenten is het gebruiksniveau van jeugdhulp van jongeren met migratieachtergronden in de afgelopen jaren vergelijkbaar met het gebruik van jongeren zonder migratieachtergrond. Het gebruik van jongeren met een migratieachtergrond binnen gemeenten zonder actieve wijkteamaanpak blijft echter achter, met name het gebruik van eerstegeneratiemigranten. Ook dit verschil in gebruik tussen gemeentelijke aanpakken kan deels verklaard worden door de instroom.

1 Inleiding

In 2015 is de jeugdhulp gedecentraliseerd naar gemeenten met als doel de jeugdhulp goedkoper en effectiever te maken. Jeugdhulp¹ omvat diverse hulparrangementen die gericht zijn op het verhelpen van psychische en/of maatschappelijke problemen bij jeugdigen. De verwachting was dat er een omslag gemaakt kon worden van dure en specialistische jeugdhulp naar lichte en goedkope hulp. Deze omslag zou gerealiseerd moeten worden door alles op één bestuurslaag te organiseren, budgetten te ontschotten en zorg dichterbij de burger te brengen. De decentralisatie gaf gemeenten de beleidsvrijheid om integraal beleid te ontwikkelen en maatwerk aan te bieden.² Deze integrale aanpak zou gemeenten beter in staat moeten stellen om moeilijk bereikbare groepen te bereiken.

De laatste jaren is er echter een stijging in het gebruik te zien, waarbij het niet duidelijk is of het gebruik verschilt op basis van achtergrondkenmerken, zoals inkomen en migratieachtergrond, en welke rol het gemeentelijk beleid hierin speelt. Het verschil in gebruik van verschillende groepen is van belang voor de politieke wegging van beleidsplannen rondom jeugdhulp. Meer inzicht in de werking van verschillende gemeentelijke aanpakken is van belang om gemeentelijke jeugdhulptekorten aan te pakken. Als wijkteams inderdaad beter zijn dan andere gemeentelijke aanpakken bij het opsporen van problemen, zogenoemde verborgen zorgvragen, is het relevant om te bekijken hoe zo'n gemeentelijke aanpak doorwerkt in het jeugdhulpgebruik van verschillende groepen jongeren.

Deze publicatie bekijkt of het jeugdhulpgebruik van verschillende groepen jongeren afhangt van het gemeentelijke beleid. In het bijzonder onderzoeken we of actieve wijkteams erin slagen meer verborgen zorgvraag op te sporen bij relatief kwetsbare groepen, die hun weg naar hulp niet zelfstandig weten te vinden. We zetten het gebruik binnen gemeenten met een actief wijkteam af tegen het gebruik binnen gemeenten met een andere aanpak, bijvoorbeeld een wijkteam met enkel een loket- of verwijsfunctie. We onderscheiden groepen op basis van het inkomen van de ouders en op basis van de migratieachtergrond van het kind. Verder bekijken we het totale jeugdhulpgebruik, het gebruik van tweedelijns hulp en de instroomcijfers per gemeentelijk beleid

Meer inzicht in de gebruikersgroepen van jeugdhulp en de samenhang met het gemeentelijk jeugdhulpbeleid helpt het beleid bij het maken van keuzes. Het toegenomen gebruik van jeugdhulp, in combinatie met hogere kostprijzen en langdurige, duurdere hulp³, wordt gezien als belangrijke oorzaak van de stijgende kosten van de jeugdhulp. Veel gemeenten hebben aangegeven dat de financiële situatie onhoudbaar is geworden door de toename van jeugdhulpkosten. Het Rijk heeft om deze reden extra middelen toegezegd voor de periode van 2019 tot 2022. Zo is voor 2021 ruim €600 miljoen⁴ en voor 2022 ruim €1,3 miljard extra uitgetrokken boven op de beloofde €300 miljoen per jaar⁵. In het kader van deze toenemende kosten wordt er gekeken naar verschillende beleidsopties om de toegang tot jeugdzorg te beperken. Om een weloverwogen keuze te maken over deze beleidsopties, is het van belang om het gebruik en de instroom van specifieke groepen beter in kaart te brengen.

---

¹ Jeugdzorg omvat jeugdhulp, -bescherming en -reclassering. In dit onderzoek wordt alleen naar jeugdhulp gekeken. Jeugdbescherming en -reclassering vallen buiten de scope van het onderzoek.

² [Memorie van toelichting bij de jeugdwet](#)

³ [De rekening opgemaakt! Financiën gemeentelijk sociaal domein 2018 in meerjarig perspectief](#)

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/04/22/kabinet-stelt-ruim-%E2%82%AC600-miljoen-extra-beschikbaar-voor-jeugdzorg>

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/06/03/ruim-%E2%82%AC13-miljard-extra-naar-gemeenten-voor-tekorten-jeugdzorg-in-2022>

De notitie is als volgt opgebouwd. In de volgende paragraaf gaan we verder in op de werking van wijkteams en de identificatie van de subgroepen die we in deze studie bekijken. Vervolgens rapporteren we het jeugdhulpgebruik van deze subgroepen, waarbij we het verschil in jeugdhulpgebruik en de instroom in jeugdhulp op basis van de gemeentelijke aanpak laten zien. We bekijken eerst het jeugdhulpgebruik en de instroom op basis van het inkomen van de ouders. Daarna volgt eenzelfde analyse op basis van de migratieachtergrond van de jongeren.

2 Wijkteams en verborgen zorgvraag

Veel gemeenten werken sinds de decentralisatie met wijkteams die zich (onder andere) richten op de jeugd. Deze wijkteams bestaan doorgaans uit zorgprofessionals van verschillende disciplines die problemen integraal aanpakken. Zo kan het met deze verscheidenheid aan kennis makkelijker zijn om multiproblematiek aan te pakken, waarbij zowel het kind als de ouders simultaan hulp krijgen. Het wijkteam kan ook dienen als toegangspoort voor buurtbewoners. De meeste hulpverlening in wijkteams is vrij toegankelijk; deze hulp kan snel ingezet worden en er is geen verwijzing nodig voor dit type jeugdhulp. Daarnaast bestaan er ook wijkteams die hulp aanbieden waarvoor wel een verwijzing nodig is en dus niet vrij toegankelijk is. Deze verwijzing kan bijvoorbeeld verkregen worden via de huisarts of de gemeente zelf⁶.

Van de inzet van wijkteams werd destijds verwacht dat ze problemen eerder konden opsporen en oplossen met lichte hulp, waardoor het gebruik van duurdere (tweedelijns)jeugdhulp zou afnemen en escalaties konden worden voorkomen. Eerder onderzoek toont echter aan dat de inzet van wijkteams niet heeft geleid tot de verwachte transitie naar meer inzet van lichtere hulp. In de jeugdhulp zien we de afgelopen jaren een toenemend hulpgebruik en vooralsnog een beperkt drukkend effect van de aanwezigheid van wijkteams op het zorggebruik in de tweede lijn (Benda et al., 2020). Een soortgelijk patroon is ook geobserveerd bij de Wmo. Onderzoek laat zien dat ook hier de transitie naar lichtere hulp en het voorkomen van zwaardere zorg door wijkteams die maatwerk leveren lijkt tegen te vallen (Van Eijkel et al., 2019).

Gemeenten zetten wijkteams op verschillende manieren in. Zo hebben sommige gemeenten een wijkteam met enkel een loketfunctie, waarbij het wijkteam zelf geen behandelingen uitvoert maar doorverwijst naar andere zorgaanbieders. Er zijn ook gemeenten waarbij de wijkteams zelf behandelingen uitvoeren en actief zijn in de wijk om problemen op te lossen. We refereren in het vervolg van deze notitie aan deze wijkteams met de term 'actieve wijkteams'.

De inzet van actieve wijkteams kan gericht zijn op het opzoeken van verborgen zorgvragen. Zo'n verborgen zorgvraag ontstaat wanneer een zorgbehoefte niet (voldoende) omgezet wordt in een concrete zorgvraag en/of een zorgvraag niet wordt omgezet in werkelijk zorggebruik. Een belangrijk doel van deze actieve wijkteams is dan ook om personen die zorg mijden of niet de juiste zorg ontvangen op te sporen. De doelgroep van wijkteams heeft vaak zowel psychosociale als sociaaleconomische problemen (Omlo, 2017).

Er zijn verschillende factoren die het omzetten van een zorgbehoefte naar een -vraag en -gebruik kunnen belemmeren. Zo kan het lastig zijn om de juiste zorg te vinden of in te schakelen door een gebrek aan kennis of financiële middelen. Een wantrouwen in instituties belemmert personen om de juiste hulp te vragen. Ook kunnen taal- en cultuurbarrières het gebruik van zorg verhinderen. Vaak spelen meerdere factoren een rol binnen een probleemgezin (Sadiraj et al., 2016).

---

⁶ Jeugdhulp waarvoor een verwijzing nodig is, wordt binnen deze notitie aangeduid als tweedelijnsjeugdhulp. Jeugdhulp waarvoor geen verwijzing nodig is, noemen wij eerstelijnsjeugdhulp.

Jongeren van ouders met lage inkomens en/of met een migratieachtergrond hebben vaker een verborgen zorgvraag. Personen met lage inkomens zijn minder goed in staat om alternatieve hulpbronnen te activeren (CPB/SCP, 2020). Laagopgeleide ouders en ouders met een taalachterstand kunnen bovendien meer moeite hebben met het begrijpen van het Nederlandse zorgsysteem en het vinden van de juiste informatie (Black en Kunz, 2019). Ook wordt het gebruik van psychische hulp in sommige culturen en sociale klassen minder gedoogd (Pharos, 2020). Een verdere uitleg van deze belemmeringen staat in het onderstaande kader. Op basis van de literatuur rondom deze belemmeringen identificeren we twee groepen voor wie we een hoge verborgen zorgvraag verwachten; jongeren uit een gezin met een lage inkomenspositie⁷ en jongeren met een migratieachtergrond.

Verborgen zorgvraag en de belemmeringen tot het krijgen van jeugdhulp

Diegenen die een zorgbehoefte of -vraag⁸ niet (voldoende) kunnen omzetten naar daadwerkelijk zorggebruik, hebben een verborgen zorgvraag. Hoe groter de belemmeringen binnen een groep zijn bij het omzetten van een zorgvraag naar zorggebruik, des te groter de verwachte verborgen zorgvraag binnen deze groep. Er zijn verschillende belemmeringen die een verborgen zorgvraag kunnen veroorzaken:

- Afwezigheid van (financiële) hulpbronnen om alternatieve hulp te activeren
- Institutioneel wantrouwen
- Gebrek aan kennis van het Nederlandse (jeugd)zorgsysteem
- Culturele barrière
- Taalbarrière

Het ontbreken van hulpbronnen, zowel financieel als cultureel en sociaal, maakt het lastiger om alternatieve hulp te vinden of in te kopen. Eerdere onderzoeken laten zien dat kinderen uit lage sociaaleconomische milieus vaker kampen met gezondheids- en mentale klachten (Case et al., 2002; Case et al., 2005; Currie, 2009; Bøe et al., 2012; Reiss, 2013). Zo hangt een grotere zorgbehoefte samen met (het hebben van) een laag opleidingsniveau, onderdeel zijn van een eenoudergezin, onderdeel zijn van een gezin met een laag inkomen of een gezin dat in armoede leeft en het hebben van ouders met psychische klachten (Sadiraj et al., 2016; De Gruijter et al., 2019; Tinnemans et al., 2020).

Institutioneel wantrouwen hangt samen met een minder goede gezondheid, omdat men niet de juiste zorg vraagt wanneer dit nodig is (Mohseni en Lindstrom, 2007). Institutioneel wantrouwen kan bijvoorbeeld ontstaan door negatieve ervaringen met het institutionele systeem. Daarnaast kan een gebrek aan kennis van de werking van het Nederlandse (jeugd)zorgsysteem het lastig maken om de juiste hulp te vinden en te benutten. Dit gebrek aan institutionele kennis komt vaker voor onder lager opgeleiden en personen met een lage inkomenspositie. Deze groep personen heeft meestal ook niet de juiste kennis om de mogelijke gevolgen van het niet (tijdig) inschakelen van de juiste zorg te overzien.

Een gebrek aan kennis vormt met name (maar niet exclusief) een belemmering voor personen met een migratieachtergrond. Mensen met een migratieachtergrond lopen naast dit kennisgebrek ook vaker aan tegen culturele en taalbarrières, omdat zij een grotere culturele afstand hebben tot het zorgsysteem dan mensen zonder een migratieachtergrond (Kalich et al., 2016; Black en Kunz, 2019), waardoor zij moeite hebben om een zorgbehoefte om te zetten in een zorgvraag (Byrow et al., 2020).

⁷ We hebben ook het jeugdhulpgebruik voor verschillende opleidingsniveaus van de ouders in kaart gebracht. Deze gebruikerspatronen komen sterk overeen met de patronen op basis van de inkomenspositie van de ouders. De data over opleidingen zijn echter incompleet. In dit onderzoek laten we daarom het gebruik op basis van inkomen zien.

⁸ De werkelijke zorgvraag valt niet te meten. Hoe groot een verborgen zorgvraag is, dit is het verschil tussen zorggebruik en de werkelijke zorgvraag, valt enkel te schatten op basis eerdere bevindingen.

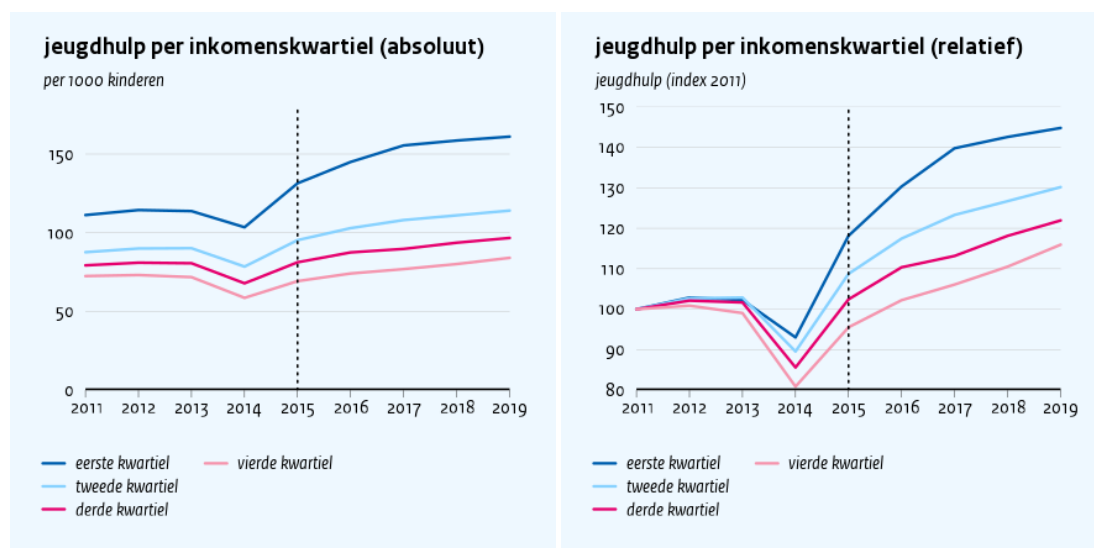
3 Jeugdhulpgebruik per groep

In dit onderzoek bekijken we het jeugdhulpgebruik van verschillende groepen jongeren op basis van de inkomenspositie van de ouders en hun migratieachtergrond. Voordat we naar het gebruik op basis van gemeentelijke aanpak kijken, brengen we het totale gebruik in beeld. Het totale gebruik van jeugdzorg is sinds de decentralisatie toegenomen, maar hoe deze groei zich verhoudt tot het gebruik van subgroepen is niet altijd duidelijk. In figuren 1 en 2 laten we het absolute en relatieve jeugdhulpgebruik zien voor verschillende inkomensposities en migratieachtergronden. De figuren in dit onderzoek geven het jeugdhulpgebruik van een aantal jaren voor de decentralisatie (de stippellijn geeft het eerste jaar sinds de decentralisatie weer) en een aantal jaren na de decentralisatie weer.

Wij hebben de jongeren⁹ onderverdeeld in vier inkomensgroepen van gelijke grootte en per groep gekeken naar de absolute en relatieve groei van het jeugdhulpgebruik in 2011 tot en met 2019. De inkomenspositie is gebaseerd op de som van het inkomen van de ouders. Per jaar worden deze inkomenssommen gerangschikt en ingedeeld in vier gelijke groepen (waarbij de laagste 25% van de inkomenssommen kwartiel 1 vormen, de volgende 25% van de inkomenssommen kwartiel 2, enzovoorts). Inkomenskwartielen zeggen dus iets over de mate waarin groepen verschillen in hun plaats in de inkomensverdeling.

Voor alle inkomensgroepen stijgt het totale jeugdhulpgebruik, waarbij het gebruik van de laagste inkomensgroep het sterkst gegroeid is. Het gebruik van jeugdhulp laat een duidelijke gradiënt zien op basis van de inkomensposities: de laagste inkomensposities gebruiken het meeste jeugdhulp en stijgen het hardst, de hoogste inkomensposities gebruiken het minste jeugdhulp (figuur 1). De dip in 2014 is administratief van aard en komt niet overeen met het daadwerkelijke gebruik¹⁰.

Figuur 1 Het jeugdhulpgebruik is voor alle inkomensposities gestegen

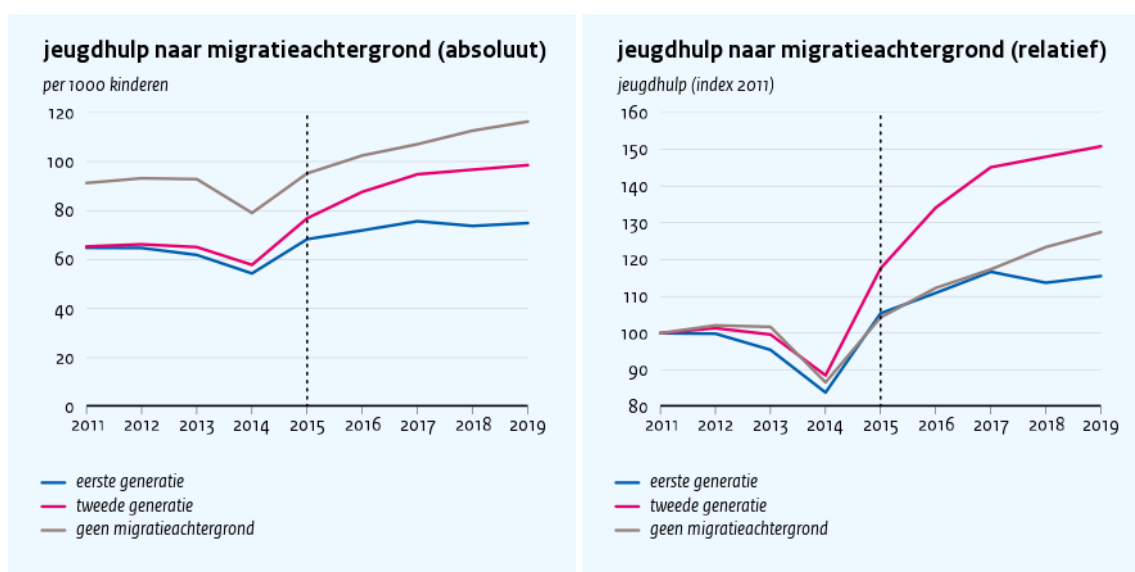
⁹ Dit onderzoek bevat alleen 18-minners, ondanks dat jeugdigen tot hun 23^e kunnen gebruikmaken van jeugdhulp. Het is niet goed mogelijk om in de periode voor de decentralisatie op basis van de beschikbare data te identificeren of iemand, die tussen de 18 en 23 is, zorg ontvangt die onder de huidige Jeugdwet zou vallen. Daarnaast is het een zeer klein aandeel van jeugdigen die na hun 18^e jeugdhulp ontvangt.

¹⁰ Het CBS stelt dat dit het gevolg is van een anticipatie-effect op de decentralisatie binnen de jeugd-ggz. Men liet de Diagnose Behandel Combinaties uit 2013 doorlopen in 2014. De geleverde zorg in 2014 is dus (deels) geboekt in 2013. Zie [Bakker \(2018\)](#).

Daarnaast kijken wij naar het jeugdhulpgebruik van jongeren met verschillende migratieachtergronden. Bij de migratieachtergronden bekijken we jongeren zonder migratieachtergrond en jongeren met een 1^e of 2^e generatie migratieachtergrond met een relatief grote religieuze en etno-linguïstische (taal en cultuur) afstand tot Nederland¹¹. We laten groepen migranten die relatief gezien een minder grote religieuze en etno-linguïstische afstand tot Nederland hebben buiten beschouwing, aangezien deze groep meer heterogeen en conjunctuurgevoelig is.

Het jeugdhulpgebruik is voor zowel jongeren zonder als met een migratieachtergrond gestegen, met de sterkste groei in de groep van tweedegeneratiemigranten. Het gebruik van eerstegeneratiemigranten blijft absoluut en relatief gezien achter vergeleken met tweedegeneratiemigranten en jongeren zonder migratieachtergrond. In de volgende paragraaf bekijken we het jeugdhulpgebruik van verschillende inkomens- en migrantengroepen op basis van het gemeentelijke beleid.

Figuur 2 Het jeugdhulpgebruik is voor zowel jongeren met als zonder migratieachtergrond gestegen

4 Jeugdhulpgebruik en instroom per gemeentelijk beleid in kaart

A priori is het lastig in te schatten wat het effect is van de inzet van wijkteams op de hoogte van het totale jeugdhulpgebruik. Gemeenten met een wijkteam kunnen potentieel beter in staat zijn groepen die zorg mijden of niet de juiste zorg ontvangen te bereiken door de outreachende werking van het wijkteam: hulpverleners zitten dicht op de problematiek en de drempel tot hulp is mogelijk lager. Dit kan het jeugdhulpgebruik onder jongeren die veel drempels tot het krijgen van jeugdhulp ervaren verhogen. Zo kunnen problemen die eerder onopgemerkt bleven nu wel opgepakt worden en bepaalde drempels tot het

¹¹ We volgen hier de aanbeveling van Jennissen et al. (2021). Zij pleiten ervoor om een indeling als westers/niet-westerse migratieachtergrond niet meer te gebruiken, maar in plaats daarvan een indeling te maken op basis van religieuze en etno-linguïstische afstanden tot Nederland. In dit onderzoek bekijken we jongeren met een eerste- en tweedegeneratiemigratieachtergrond afkomstig uit de landen die een grote afstand hebben tot Nederland. Deze jongeren komen uit Latijns-Amerika, Cariben, Arabische landen, Centraal-Azië, Zuid-Azië, Oost-Azië, Zuidoost-Azië en de Pacific en Sub-Sahara-Afrika. Zie tabel A.1 in de Appendix voor meer informatie over welke landen bij welke indeling horen.

vragen om hulp weggenomen worden. Een wijkteam kan ook preventief werken: door een betere en vroegtijdige opsporing van problemen en snel handelen met lichtere hulp kunnen escalaties naar tweedelijns hulp en gedwongen opnames potentieel voorkomen worden. Hierdoor kan het totale gebruik juist afnemen.¹²

Wij verwachten echter dat gemeenten met actieve wijkteams jongeren die drempels tot het krijgen van hulp ervaren beter bereiken, waardoor het gebruik van deze groep in actieve wijkteamgemeenten sterker toeneemt na de decentralisatie. De beleidstheorie (Omlo, 2017) stelt dat gemeenten met wijkteams beter in staat zijn om de hogere verborgen zorgvraag op te sporen onder jongeren die belemmeringen ondervinden in het omzetten van een zorgbehoefte naar werkelijk zorggebruik en deze belemmeringen weg te halen of te verminderen. De samenstelling van het jeugdhulpgebruik kan dus verschillen per gemeentelijke aanpak. In de volgende paragrafen onderzoeken we het gebruik van jeugdhulp per gemeentelijke aanpak op basis van de inkomenspositie en migratieachtergrond van de jeugdige. We verwachten dat het gebruik van jongeren met ouders met lage inkomens en jongeren met een migratieachtergrond hoger zal liggen in gemeenten met een actief wijkteam.

Dit onderzoek vergelijkt het jeugdhulpgebruik binnen gemeenten met actieve wijkteams met het gebruik in gemeenten met een andere aanpak. In deze studie identificeren we een gemeente met een actieve wijkteamaanpak als in 2019¹³ ten minste 5% van de trajecten van jeugdhulp zonder verblijf in het wijkteam hebben plaatsgevonden¹⁴. We zetten de gebruikspatronen van jongeren uit deze actieve wijkteamgemeenten af tegen het gebruik van jongeren uit gemeenten die een andere aanpak hanteerden. Die andere aanpak kan divers zijn; helemaal geen wijkteam hebben, een wijkteam met enkel een loketfunctie hebben of een wijkteam hebben waarbinnen weinig tot geen behandelingen plaatsvinden.

Gemeenten met of zonder actieve wijkteams lijken goed vergelijkbaar op verschillende sociaaleconomische en demografische kenmerken¹⁵. Dit impliceert dat verschillen in gebruik van subgroepen tussen gemeenten met en zonder actieve wijkteamaanpak niet gedreven worden door verschillen in gemeentelijke samenstellingen.

Jeugdhulpgebruik wordt mede bepaald door instroompatronen en behandelduur. Om iets te kunnen zeggen over het gemeentelijke bereik van bepaalde groepen jongeren, moet naast gebruik ook gekeken worden naar de instroom. Als het gebruik stijgt maar de instroomcijfers blijven gelijk, wordt de stijging in gebruik verklaard door langere behandeltrajecten in plaats van een grote reikwijdte. De volgende paragrafen rapporteren naast het jeugdhulpgebruik ook de instroom per gemeentelijk beleid en per subgroep om zo inzicht te krijgen in de veranderingen van het bereik.

---

¹² In dit onderzoek toetsen we niet de hypothese rondom preventie. Het is niet duidelijk op welke termijn een daling van het gebruik door betere preventie te verwachten is. Bovendien kunnen sommige preventieactiviteiten als eerstelijns hulp gezien worden. Het is met de huidige data niet mogelijk om deze preventieactiviteiten te onderscheiden van andere eerstelijns hulp.

¹³ We meten dit in 2019, omdat in eerdere jaren sprake was van een inwerktijd van het gemeentelijk beleid als gevolg van de decentralisatie. Hierdoor zijn deze eerdere data over de wijkteamactiviteiten minder representatief voor de gemeentelijke aanpak met betrekking tot het wel of niet hebben van actieve wijkteams.

¹⁴ Ter verificatie hebben we ook gekeken naar de resultaten als we actieve wijkteams definiëren als: (a) 1% van de behandelde jongeren is behandeld in het wijkteam, en (b) 10% van de behandelde jongeren is behandeld in het wijkteam. De resultaten van deze robuustheidsanalyses komen sterk overeen met de resultaten van de 5% cutoff. Met de 5% cutoff valt 1/3 van de gemeenten te identificeren als actieve wijkteamgemeente.

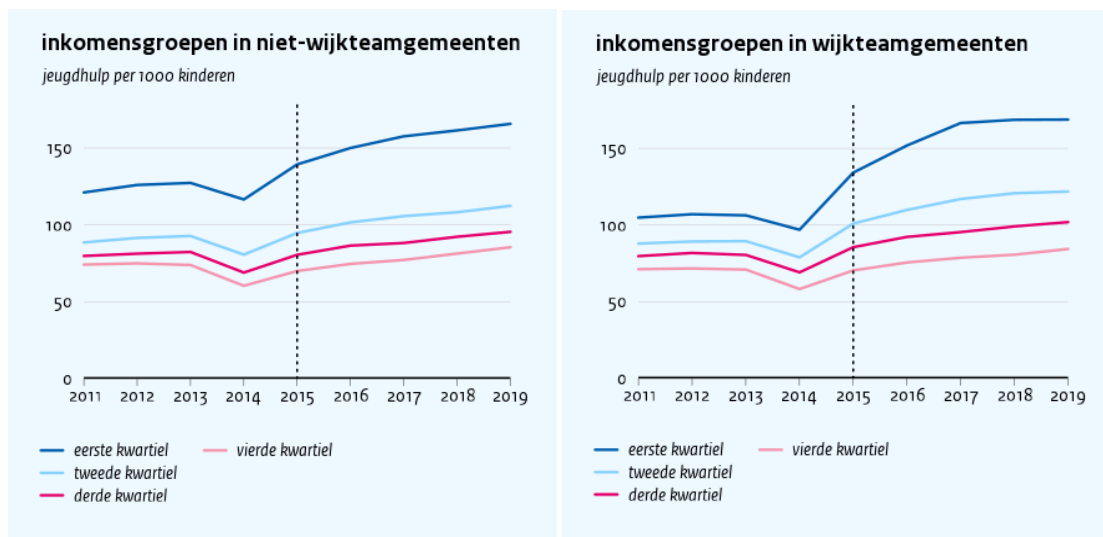
¹⁵ Zie tabel A.2 in de appendix voor de resultaten van een logistische regressie van verschillende sociaaleconomische en demografische gemeentekennmerken op het al dan niet hanteren van een actief wijkteam. Er zijn geen verschillen in sociaaleconomische en demografische gemeentekennmerken tussen gemeenten met en zonder actieve wijkteams voor de drie verschillende cutoff punten van de identificatie van een wijkteam (zie vorige voetnoot).

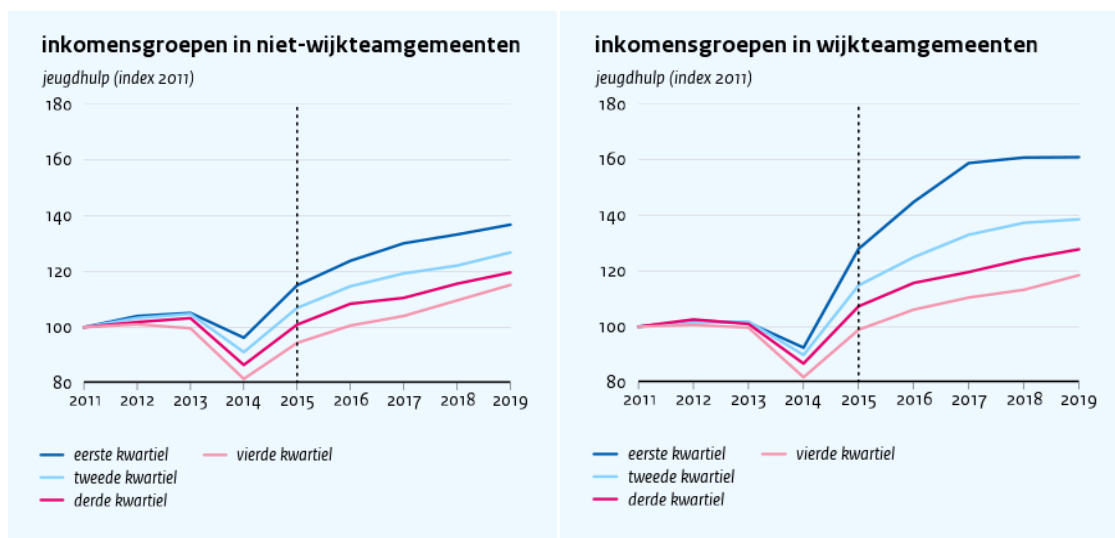
4.1 Inkomenspositie

Het gebruik van jongeren met ouders met de laagste inkomenspositie is sterker gestegen in gemeenten met een actieve wijkteamaanpak. Figuur 3 geeft het absolute gebruik per inkomenskwartiel weer, waarbij links de gegevens van de gemeenten die geen actieve wijkteamaanpak hanteren afgebeeld is en rechts het gebruik voor actieve wijkteamgemeenten. Het gaat hier om het gebruik van eerste- en tweedelijns hulp. Het absolute gebruik van het tweede, derde en vierde kwartiel is vergelijkbaar tussen de twee gemeentelijke aanpakken. Het gebruikspatroon van het eerste kwartiel is echter verschillend; voor de decentralisatie in 2015 hadden jongeren uit actieve wijkteamgemeenten een lager gebruik, maar in de laatste jaren is het gebruik tussen de gemeentelijke aanpakken vergelijkbaar geworden. Dit patroon is terug te zien in figuur 4, waarbij het relatieve gebruik van jongeren uit de laagste inkomensgroep sterker is gegroeid in actieve wijkteamgemeenten.

Figuur 3 Het absolute jeugd hulpgebruik ligt hoger voor jongeren uit lage inkomensgroepen

Figuur 4 Het jeugd hulpgebruik van jongeren uit lagere inkomensgroepen stijgt sneller in gemeenten met een actieve wijkteamaanpak

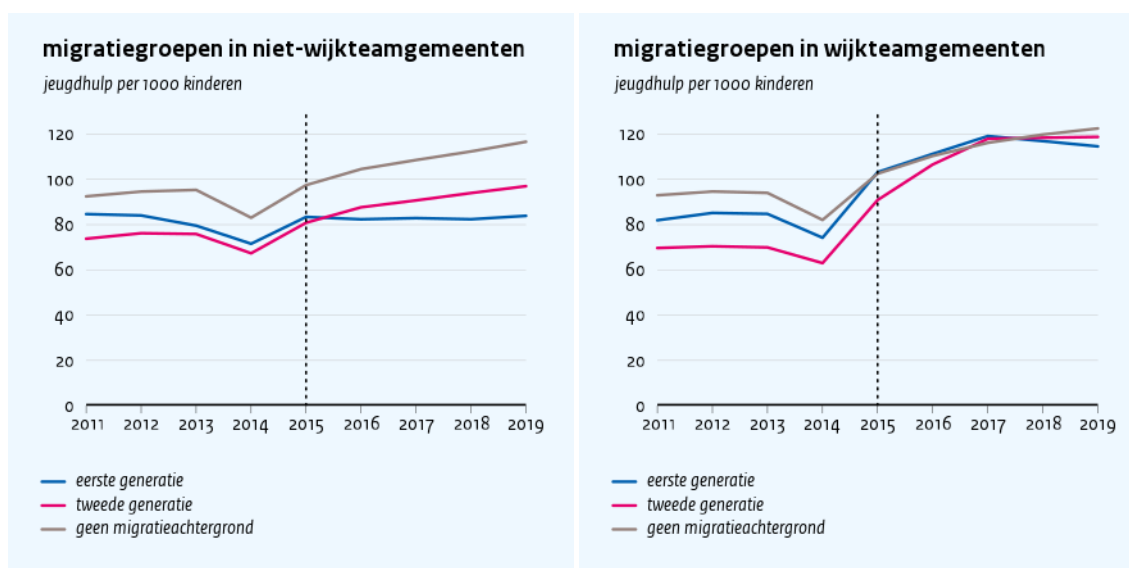
De stijging in het jeugdhulpgebruik van jongeren met ouders met een lage inkomenspositie in actieve wijkteamgemeenten wordt deels verklaard door een hogere instroom binnen deze gemeentelijke aanpak. Figuur A.1 toont de instroomcijfers per inkomenspositie voor gemeenten zonder en met een actieve wijkteamaanpak. De hoogste instroom is te zien bij jongeren uit de laagste inkomenspositie uit actieve wijkteamgemeenten.

4.2 Migratieachtergrond

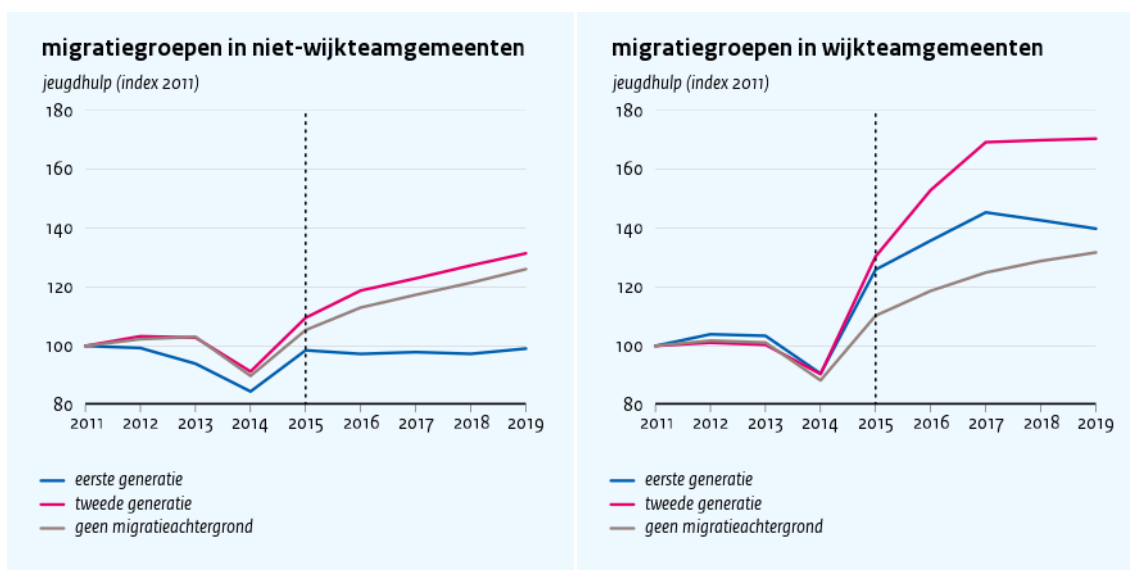
Het jeugdhulpgebruik door jongeren met een migratieachtergrond ligt hoger in gemeenten met een actieve wijkteamaanpak. Binnen deze gemeenten is er voor de decentralisatie nog een gradiënt in gebruik te zien, waarbij jongeren zonder migratieachtergrond het meeste hulp ontvangen en jongeren met een eerste generatie achtergrond het minst. In de jaren na de decentralisatie stijgt het jeugdhulpgebruik van jongeren met een migratieachtergrond echter tot hetzelfde niveau als het gebruik van jongeren zonder migratieachtergrond (figuur 5, rechterpaneel). Bij gemeenten zonder actieve wijkteamaanpak is een duidelijke gradiënt in absoluut gebruik te zien, zowel voor als na de decentralisatie. Jongeren zonder migratieachtergrond hebben het hoogste gebruik, gevolgd door tweedegeneratie- en als laatste eerstegeneratiejongeren met een migratieachtergrond met een relatief grote religieuze en etno-linguïstische afstand (figuur 5, linkerpaneel).

Ook de groei in gebruik van jongeren met een migratieachtergrond is sterker gestegen in actieve wijkteamgemeenten. Het gebruik van de tweedegeneratiemigranten is zelfs meer dan 60 procent gestegen ten opzichte van het gebruik voor de decentralisatie en dat van de eerste generatie rond de 40 procent in actieve wijkteamgemeenten (figuur 6, rechterpaneel). In de gemeenten zonder actieve wijkteams is er geen groei te zien voor de eerstegeneratiemigranten. De groei van de tweedegeneratiemigranten loopt gelijk op met de groei van de jongeren zonder migratieachtergrond (figuur 6, linkerpaneel).

Figuur 5 Binnen gemeenten met een actieve wijkteamaanpak ligt het jeugdhulpgebruik van jongeren met een migratieachtergrond op hetzelfde niveau als dat van jongeren zonder migratieachtergrond

Figuur 6 Binnen actieve wijkteamgemeenten is het jeugdhulpgebruik van jongeren met een migratieachtergrond sterker gegroeid vergeleken met jongeren binnen gemeenten die geen actief wijkteam hebben

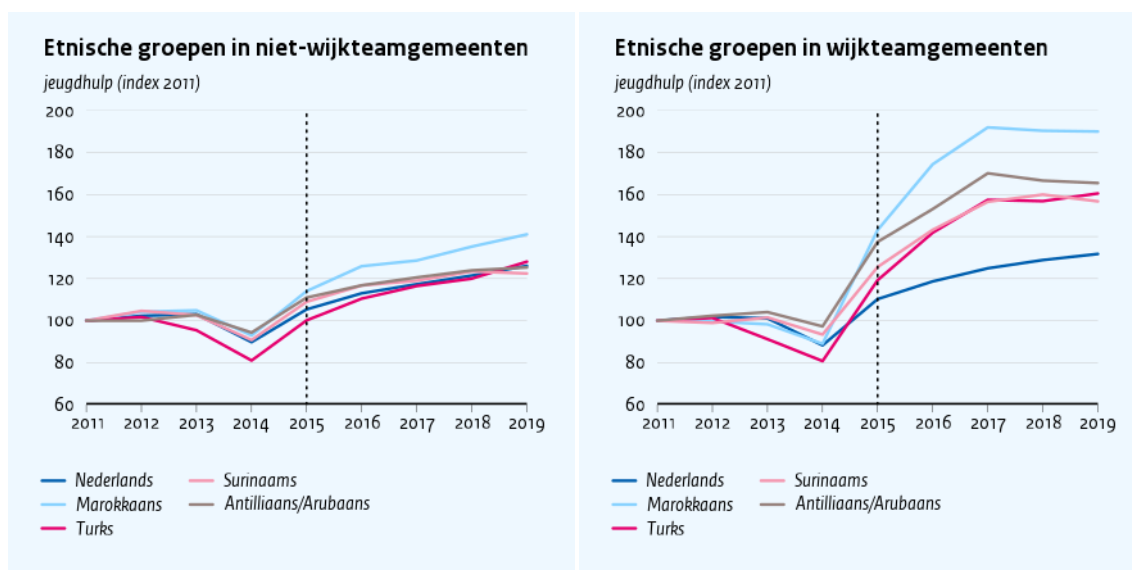
Ook de sterkere groei in jeugdhulpgebruik van jongeren met een migratieachtergrond binnen actieve wijkteamgemeenten kan deels verklaard worden door een hogere instroom. Figuur A.2 toont de instroomcijfers op basis van migratieachtergrond en per gemeentelijk beleid, waarbij een hogere instroom te zien is voor jongeren met een migratieachtergrond binnen actieve wijkteamgemeenten.

Als we rekening houden met de gemiddeld lagere inkomenspositie van mensen met een migratieachtergrond, zien we dezelfde gebruikerspatronen voor verschillende migratieachtergronden. Dit wijst erop dat ondanks dat het hebben van een migratieachtergrond vaker samenhangt met een lagere inkomenspositie, het gebruikerspatroon van jongeren met een migratieachtergrond niet puur gedreven wordt door deze lagere inkomenspositie (figuren A.3 en A.4 in de Appendix). Er is dus een apart effect van de inzet van een actief wijkteam op basis van de migratieachtergrond van een jongere.

Het jeugdhulpgebruik van vier grote migratiegroepen op basis van etniciteit verschilt per gemeentelijke aanpak. Eerder onderzoek¹⁶ toont verschillen in het totale gebruik op basis van etniciteit. Als we specifiek kijken naar het jeugdhulpgebruik van de vier grootste etnische herkomstgroepen binnen Nederland (Turks, Marokkaans, Surinaams en Antilliaans), zien we een sterkere groei in gebruik binnen gemeenten met een actieve wijkteemaanpak (figuur 7, rechterpaneel). Binnen actieve wijkteamgemeenten zijn er verschillen in gebruikersgroei tussen etnische groepen, waarbij het gebruik van Marokkaanse jongeren het sterkst is gestegen. Binnen gemeenten zonder actieve wijkteemaanpak is het gebruik van deze vier etnische groepen even sterk gestegen als het gebruik van jongeren zonder migratieachtergrond (figuur 7, linkerpaneel).

¹⁶ [Schellingerhout et al. \(2020\)](#)

Figuur 7 De groei in gebruik is voor de vier grootste etnische groepen sterker gestegen in gemeenten met een actieve wijkteamaanpak

Alle bovengenoemde veranderingen in gebruik worden niet enkel gedreven door het formaliseren van activiteiten die voorheen niet als jeugdhulp werden geregistreerd. Als totale groei puur wordt gedreven door de formalisering van voormalig jeugdwerk, zou enkel groei te verwachten zijn in de eerstelijns- en niet in de tweedelijns-¹⁷. Voor alle inkomensposities en migratieachtergronden zien we echter ook een groei in gebruik van tweedelijns-¹⁸ ongeacht de gemeentelijke aanpak (figuren A.5 en A.6 van de Appendix).

5 Conclusie

De resultaten van dit onderzoek tonen aan dat jongeren met ouders met lage inkomens en jongeren met een migratieachtergrond beter bereikt worden, met name in gemeenten met een actief wijkteam niet alleen het gebruik van jongeren uit de laagste inkomenspositie en jongeren met een migratieachtergrond sterker gestegen, ook de instroom is hoger voor deze groepen vergeleken met gemeenten met een andere aanpak.

De verschillen in gebruik tussen de gemeentelijke aanpakken kunnen samenhangen met een bredere aanpak binnen het sociaal domein. Zo kan een gemeente die een wijkteam hanteert ook een soortgelijke aanpak hanteren binnen de Wmo en werk en inkomen. Het effect van het wijkteam kan dus samenhangen met andere beleidsinstrumenten.

Voor de politieke weging van de stijging van de jeugdzorguitgaven is het van belang om te weten bij welke gebruikersgroepen de ondersteuning vanuit de rijksoverheid terecht komt. De commissie Sint¹⁸ concludeert in haar rapport dat het onvoldoende lukt om de jeugdhulp te richten op de jongeren uit gezinnen met lagere inkomens¹⁹. Op basis van onze bevindingen zien we echter een ander patroon: jongeren met

¹⁷ We hebben geen data om te toetsen welk deel van de groei toe te wijzen is aan de formalisering van de voormalige jeugdhulp, welk deel aan een verschuiving van bestaande tweedelijns- naar eerstelijns-¹⁸ hulp binnen een wijkteam en welk deel werkelijk nieuwe trajecten betreft.

¹⁸ [Maatregelen financiële beheersbaarheid Jeugdwet](#)

¹⁹ Deze conclusie is gebaseerd op de bevindingen uit deze studie. Deze studie heeft gekeken naar het mediane inkomen van de ouders van jeugdzorggebruikers op basis van instroomcijfers, waarbij 2018 wordt vergeleken met 2015. In 2015 is echter een piek in

ouders met lage inkomens (en jongeren met een migratieachtergrond) worden in het algemeen vaker bereikt, waarbij de groei in gebruik hoger ligt in gemeenten met een actieve wijkteamaanpak.

De bevindingen over de toegankelijkheid zijn ook relevant voor de beleidsdiscussie rondom toegangsbeperkende maatregelen. Beleidsmaatregelen die gericht zijn op het verminderen van het totale gebruik kunnen de jongeren met ouders met lage inkomens en jongeren met een migratieachtergrond sterker treffen, aangezien het gebruik en de groei het hoogst is voor deze groepen. De effectiviteit van beleidsmaatregelen die inkomensafhankelijk zijn, hangt onder andere af van de grootte van de groepen. Op basis van de resultaten van dit onderzoek is de gebruikersgroep met hoge inkomens aanzienlijk kleiner dan de groep met lage inkomens.

---

instroomcijfers te zien (zie figuur A.5 in de Appendix) door de administratieve dip in 2014, met name bij de lage inkomens. Hierdoor wordt het mediane inkomen in 2015 verlaagd.

Referentielijst

- AEF, 2020, Stelsel in groei. Een onderzoek naar financiële tekorten in de jeugdzorg, Utrecht: AEF. ([link](#))
- Bakker, R., 2018, Jeugdzorg voor en na de Jeugdwet. Overzicht van het gebruik van jeugdzorg 2011-2016. Den Haag: CBS. ([link](#))
- Benda, L, M. Diepstraten, R. van Eijkel en M. Remmerswaal, 2020, Wijkteams en praktijkondersteuners in de jeugdzorg, CPB Notitie, Den Haag: Centraal Planbureau. ([link](#))
- Black, N. en J. Kunz, 2019, The Intergenerational Effects of Language Proficiency on Child Health Outcomes, Monash Working Papers No 05-19. ([link](#))
- Bøe, T., S. Overlnd, A. Lundervold en M. Hysing, 2012, Socioeconomic status and children's mental health: results from the Bergen Child Study, Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology, 47, 1557–1566. ([link](#))
- Bruno Steiner Advies, 2019, De rekening opgemaakt! Financiën gemeentelijk sociaal domein 2018 in meerjarig perspectief. ([link](#))
- Byrow, Y., R. Pajak, P. Specker en A. Nickerson, 2020, Perceptions of mental health and perceived barriers to mental health helpseeking amongst refugees: A systematic review, Clinical Psychology Review. ([link](#))
- Case, A., A. Fertig en C. Paxson, 2005, The lasting impact of childhood health and circumstance, Journal of Health Economics, 24, 365–389. ([link](#))
- Case, A., D. Lubotsky en C. Paxson, 2002, Economic Satus and Health in Childhood: The Origins of the Gradient, NBER Working Paper 8344. ([link](#))
- CPB/SCP, 2020, Kansrijk armoedebeleid. Den Haag: CPB/SCP. ([link](#))
- Currie, J., M. Stabile, P. Manivong en L. Roos, 2010, Child Health and Young Adult Outcomes, The Journal of Human Resources, 45, 517–548. ([link](#))
- De Gruijter, M., I Razenberg en K. Tinnemans, 2019, Monitor gemeentelijk beleid arbeidstoeleiding vluchtelingen 2019: Succes en stagnatie bij arbeidstoeleiding van statushouders. Utrecht: KIS. ([link](#))
- Jennissen, R., M. Bovens en G. Engbersen, 2021, Clusteren op basis van cultuur. Etno-linguïstische indelingen van herkomstlanden als alternatieven voor westers/niet-westers in integratieonderzoek. Working Paper 48, Den Haag: WRR. ([link](#))
- Kalich, A., L. Heinemann en S. Ghahari, 2016, A Scoping Review of Immigrant Experience of Health Care Access Barriers in Canada, Journal of Immigrant Minority Health, 18, 697–709. ([link](#))
- Memorie van toelichting bij de Jeugdwet, 2013, Den Haag: Tweede Kamer der Staten-Generaal. ([link](#))
- Mohseni, M. en M. Lindstrom, 2007, Social capital, trust in the health-care system and self-rated health: The role of access to health care in a population-based study, Social Science and Medicine, 64, 1373–1383. ([link](#))
- Omlo, J., 2017, Wat werkt bij outreachend werken. Kansen en dilemma's voor sociale wijkteams. Utrecht: Movisie. ([link](#))
- Pharos, 2020, 'Leven na de vlucht is zwaar...' Handreiking Begeleiding van Eritrese vluchtelingen met psychische klachten, Utrecht: Pharos. ([link](#))
- Reiss, F., 2013, Socioeconomic inequality and mental health problems in children and adolescents: a systematic review, Social Science and Medicine, 90, 24–31. ([link](#))

Rijksoverheid A, 22 april 2021, Kabinet stelt ruim € 600 miljoen extra beschikbaar voor jeugdzorg.
<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/04/22/kabinet-stelt-ruim-%E2%82%AC600-miljoen-extra-beschikbaar-voor-jeugdzorg>

Rijksoverheid B, 3 juni 2021, Ruim €1,3 miljard extra naar gemeenten voor tekorten jeugdzorg in 2022,
<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/06/03/ruim-%E2%82%AC13-miljard-extra-naar-gemeenten-voor-tekorten-jeugdzorg-in-2022>

Sadiraj, K., M. Ras en E. Pommer, 2016, Cumulaties in de jeugdhulp, Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau. ([link](#))

Schellingerhout, R., I. Ooms, E. Eggink en J. Boelhouwer, 2020, Jeugdhulp in de wijk, Sociaal en Cultureel Planbureau: Den Haag. ([link](#))

Stuurgroep Maatregelen financiële beheersbaarheid, 2021, Maatregelen financiële beheersbaarheid Jeugdwet. ([link](#))

Tinnemans, K., E. Van Gent, B. Avric, B. en N. de Groot, 2020, Wat werkt bij het bevorderen van arbeidsparticipatie van statushouders? Update 2020. Utrecht: Kennisplatform Integratie en Samenleving. ([link](#))

Van Eijkel, R., S. Gerritsen en W. Vermeulen, 2019, De wijkteambenadering nader bekeken, CPB Notitie, Den Haag: Centraal planbureau. ([link](#))

Appendix

Tabel A.1 Indeling van herkomstlanden op basis van de religieuze en etno-linguïstische afstanden tot Nederland (Jennissen et al., 2021)

	Indeling	Herkomstlanden
(1)	Angelsaksische landen	Australië, Canada, Falklandeilanden, Gibraltar, Ierland, Isle of Man, Kanaaleilanden, Nieuw-Zeeland, Puerto Rico, Sint-Helena, Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk, Zuid-Afrika
(2)	Continentaal-Germaanstalige landen	België, Denemarken, Duitsland, Faeröer Eilanden, Finland, Groenland, Indonesië/voormalig Nederlands-Indië, IJsland, Liechtenstein, Luxemburg, (Nederland), Noorwegen, Oostenrijk, Zweden, Zwitserland
(3)	Midden- en Oost-Europa	Albanië, Armenië, Bosnië-Herzegovina, Bulgarije, Estland, Georgië, Hongarije, Kosovo, Kroatië, Letland, Litouwen, Moldavië, Montenegro, Noord-Macedonië, Oekraïne, Polen, Roemenië, Rusland, Servië, Slovenië, Slowakije, Tsjechië, voormalig Joegoslavië, voormalige Sovjet-Unie, voormalig Tsjechoslowakije, Wit-Rusland
(4)	Mediterraan Europa	Andorra, Cyprus, Frankrijk, Griekenland, Israël, Italië, Malta, Monaco, Portugal, San Marino, Spanje
(5)	Latijns-Amerika	Argentinië, Bolivia, Brazilië, Chili, Colombia, Costa Rica, Cuba, Dominicaanse Republiek, Ecuador, El Salvador, Frans-Guyana, Guadeloupe, Guatemala, Haïti, Honduras, Martinique, Mexico, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peru, Saint-Pierre en Miquelon, Uruguay, Venezuela
(6)	Cariben	Amerikaanse Maagdeneilanden, Anguilla, Antigua en Barbuda, Aruba, Bahama's, Barbados, Belize, Bermuda, Britse Maagdeneilanden, Dominica, Caribisch Nederland, Curaçao, Grenada, Guyana, Jamaica, Kaaimaneilanden, Montserrat, (voormalige) Nederlandse Antillen, Sint Kitts en Nevis, Sint Lucia, Sint-Maarten, Sint Vincent en Grenadines, Suriname, Trinidad en Tobago, Turks en Caicoseilanden
(7)	Arabische landen	Algerije, Bahrein, Egypte, Irak, Jemen, Jordanië, Koeweit, Libanon, Libië, Marokko, Mauritanië, Oman, Gazastrook en Westelijke Jordaanoever, Qatar, Saudi-Arabië, Soedan, Syrië, Tunesië, Verenigde Arabische Emiraten
(8)	Centraal-Azië	Afghanistan, Azerbeidzjan, Iran, Kazachstan, Kirgizië, Oezbekistan, Tadzjikistan, Turkije, Turkmenistan
(9)	Zuid-Azië	Bangladesh, Bhutan, Brits territorium in de Indische Oceaan, India, Maldiven, Nepal, Pakistan, Sri Lanka
(10)	Oost-Azië	China, Hongkong, Japan, Macau, Mongolië, Myanmar, Noord-Korea, Taiwan, Zuid-Korea
(11)	Zuidoost-Azië en de Pacific	Amerikaans-Samoa, Brunei, Cambodja, Cookeilanden, Fiji, Filipijnen, Frans-Polynesië, Guam, Kiribati, Laos, Maleisië, Marshall-eilanden, Micronesië, Nauru, Nieuw-Caledonië, Niue, Noordelijke Marianen, Norfolk, Palau, Papoea Nieuw Guinea, Pitcairneilanden, Singapore, Solomoneilanden, West-Samoa, Thailand, Timor-Leste, Tokelau, Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Vietnam, Wallis en Futuna
(12)	Sub-Sahara-Afrika	Angola, Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Centraal Afrikaans Republiek, Comoren, Congo-Brazzaville, Congo-Kinshasa, Djibouti, Equatoriaal-Guinea, Eritrea, Ethiopië, Gabon, Gambia, Ghana, Guinee, Guinee-Bissau, Ivoorkust, Kaapverdië, Kameroen, Kenia, Lesotho, Liberia, Madagaskar, Malawi, Mali, Mauritius, Mayotte, Mozambique, Namibië, Niger, Nigeria, Réunion, Rwanda, Sao Tomé en Principe, Senegal, Seychellen, Sierra Leone, Somalië, Swaziland, Tanzania, Togo, Tsjaad, Uganda, Zambia, Zimbabwe, Zuid-Soedan

Noot: In dit onderzoek bekijken we de resultaten van jongeren met een migratieachtergrond van groepen (5) t/m (12). De groepen (1) t/m (4) hebben relatief gezien een veel kleinere afstand tot Nederland, zijn conjunctuurgevoelig en heterogeen. Dit maakt het lastig om voor die groep patronen te duiden. De eerste generatie en tweede generatie in de figuren in dit onderzoek bestaan dus enkel uit migranten uit herkomstgroepen (5) t/m (12).

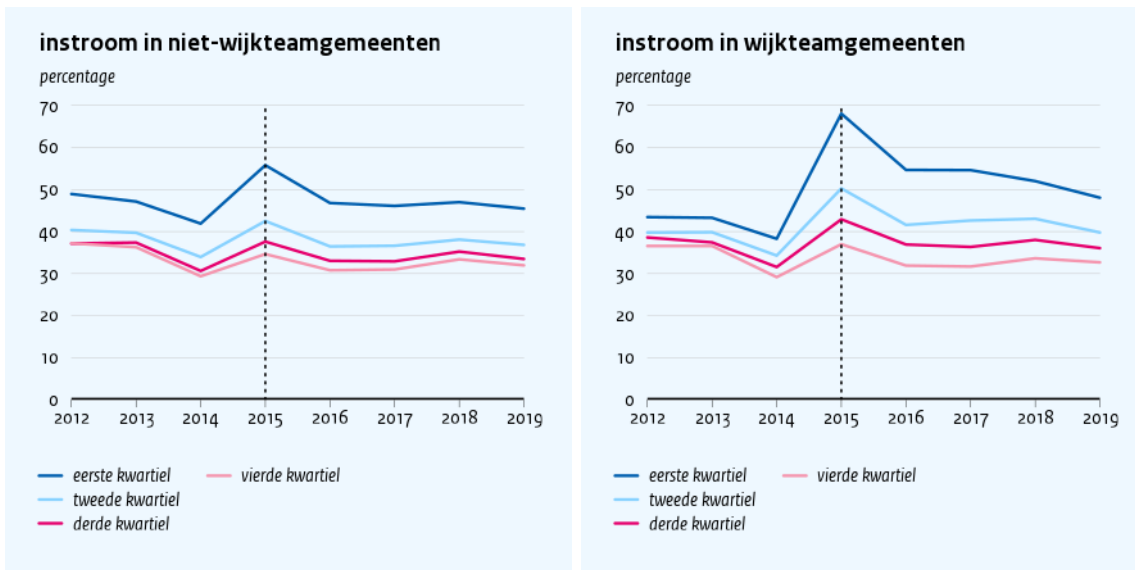

Tabel A.2 Resultaten logistische regressie waarbij de kans van het zijn van een actieve wijkteamgemeente in 2019 is geschat op sociaaleconomische en demografische kenmerken van de gemeente in 2013

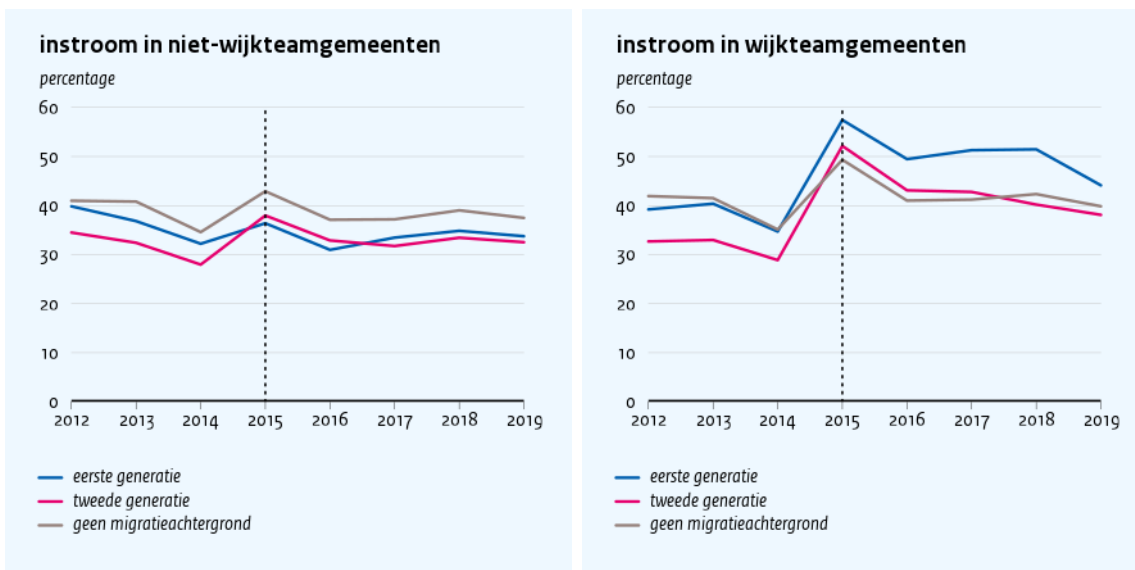
	Grenswaarde voor "actief wijkteam"		
	1%	5%	10%
Bevolking (aantal)	0.000 (0.000)	0.000 (0.000)	0.000 (0.000)
Jonger dan 15 (%)	-0.014 (0.103)	-0.329 (0.109)	-0.283 (0.114)
Huishouden met kind (%)	-0.002 (0.053)	0.099 (0.055)	0.109 (0.059)
Eenoudergezinnen (%)	0.108 (0.232)	-0.194 (0.213)	-0.246 (0.225)
Hoogopgeleiden (%)	-0.998 (0.697)	-0.305 (0.644)	-0.105 (0.651)
Niet-westerse migranten (%)	0.058 (0.062)	0.150 (0.056)	0.143 (0.057)
Personen in bijstand (%)	0.354 (0.301)	-0.729 (0.297)	-0.496 (0.311)
Personen in Wajong (%)	-0.485 (0.269)	-0.118 (0.279)	0.043 (0.294)
Verdachten van criminaliteit (%)	0.136 (0.384)	0.439 (0.385)	0.167 (0.411)
Gemiddelde afstand huisarts (km)	-0.197 (0.364)	-0.743 (0.420)	-0.724 (0.450)
Gemiddeld besteedbaar inkomen (1000 euro)	0.092 (0.071)	-0.005 (0.053)	-0.043 (0.064)
Constante	-1.935 (2.960)	3.048 (2.773)	2.725 (3.050)
Observaties	355	355	355
Aantal wijkteamgemeenten	254	112	88
Log Likelihood	-197.318	-199.060	-183.200
Akaike Information Criterium	418.636	422.119	390.400

Noot: *p<0.05; **p<0.01; ***p<0.001; p-waarden zijn gecorrigeerd voor meervoudige hypothesetoetsing (Benjamini-Yekutieli-methode); de coëfficiënten staan op de log-oddschaal.

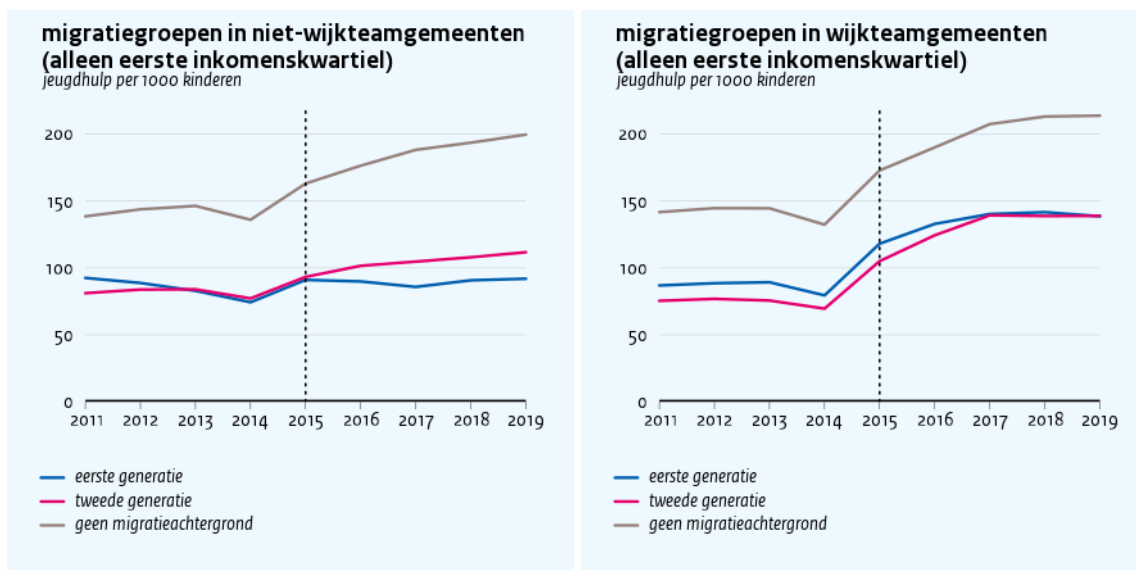
Figuur A.1 Instroomgegevens per gemeentelijke aanpak per jaar op basis van inkomensgroepen

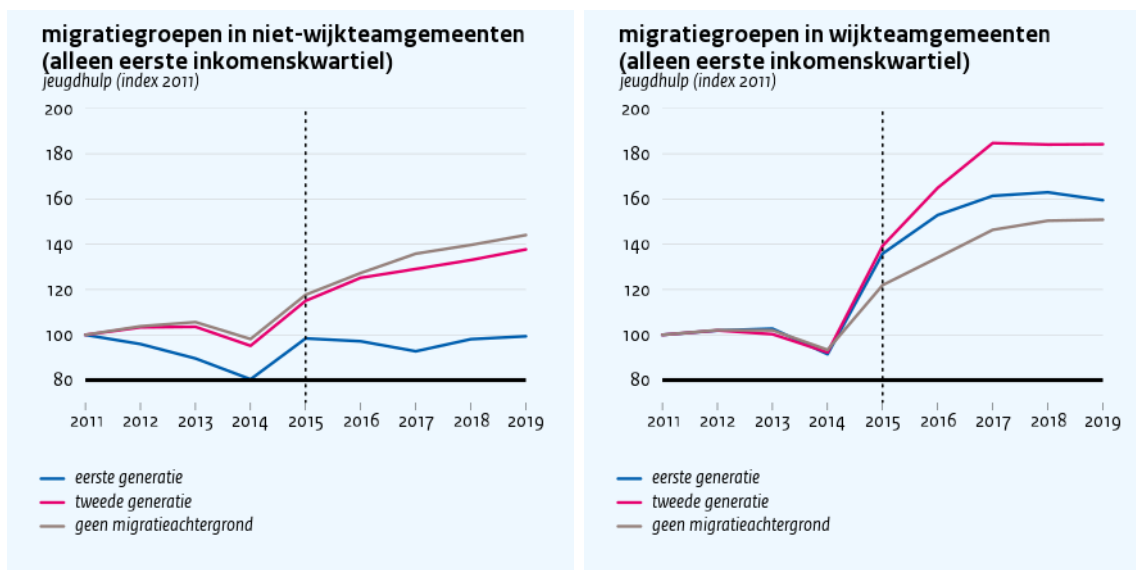
Figuur A.2 Instroomgegevens per gemeentelijke aanpak per jaar op basis van migratieachtergronden

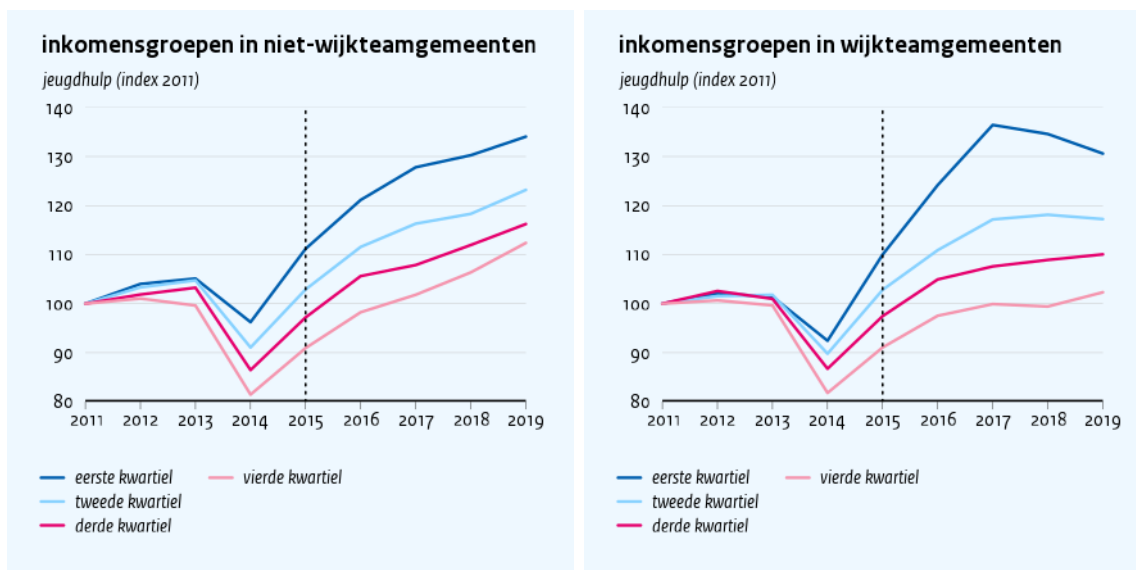
Figuur A.3 Absolute jeugdhulpgebruik van migratiegroepen binnen het laagste inkomenskwartiel

Figuur A.4 Relatief jeugdhulpgebruik van migratiegroepen binnen het laagste inkomenskwartiel

Figuur A.5 Relatief tweedelijnhulpgebruik op basis van inkomensgroepen

Figuur A.6 Relatief tweedelijnhulpgebruik op basis van migratieachtergronden

